

L'IGNORANCIA

SETMANARI POPULAR MALLORQUÍ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Jardí de la Reina, 19
Palma de Mallorca

Astronomia barata

EL SOL

En l'estudi de la Astronomia, el sol té una importància tan excepcional com pugui tenirla per un fabricant de sombrilles; i no per lo que valgu en si, ja que al cap d'avall el sol no es més que un dels infinitis estels que poblen l'espai, ab coa o aixalats, així es que si l'esmentat astre reuneix entre nosaltres títols de consideració com cap més, es degut a la seva major proximitat a la terra, 152 milions de de quilòmetres—quatre passes com si di-guessim—i el fet de ser ell, el centre del nostre sistema planetari, de manera que si avui per demà cambiassem de sistema perque l'actual no mos donas prous bons resultats, el sol no valdrà la pena de que li apuntássim no ja un equatorial, sino ni uns senzills gemelos de teatre.

Al dir que el sol es *centre* dels planetes i dels satèlits no vol dir això que aquets apreciables subjectes vagin allà a prendre cafè, a ferhi el *paso* i a parlar de política, com se podrà mal entendre; rès d'això, perque en els espais siderals no s'instilen semblants males costums ja que allà tothom te prou feina a fer.

Centre del sistema, a qui val a dir que es l'eix al voltant del qual gira el mon planetari, qui reb la llum del sol del tot gratuitament, hermós exemple que no han sabut imitar encara en favor dels seus abonats les nostres companyies de gas i d'electricitat.

El sol no va al voltant ni a darrera de ningú, perque gracies a Deu, està en bona posició que li permet no haver de manester dels demés; tot lo més que fa es donar voltes sobre d'ell mateix, allò perque no se li entumeixin les cames, com succeiria si estàs massa aturat.

Els astres que giren al seu voltant, tot fent-ho e la vegada sobre els propis talons, reben el nom de planetes, que res tenen que veure ab les qu'es fan treure les criades que van al mercat per aquells aucells ensenyats, davant dels quals ens hem encantat més de quatre vegades.

El planetes principals a n'els que únicament mos referirem, reben els noms de Mercuri, Venus, la Terra, Mars, Abril... dich, Júpiter, Saturn, Urà i Neptú.

Comptin i veurán com son vuit, però alguns astrònoms, sospitant—ja es maliciar—la existència d'un nou planeta (Vulcà) diuen que son nou, però com com-

SONARA CADA DISSABTE SI TÉ BUFS A SES GANYES

pendrà, tot això son vuits i nous i cartes que no lliguen, perque al meu entendre aquí no hi ha més Vulcà que'ls taliers de fundició i maquinaria d'aquest nom estaberts.

Cada un d'aquests planetes té el seu satelit o satèlits, que giren així meteix assobre d'ells i al voltant del planeta respectiu... i *ande el movimiento*, que ja els dic jo que per allà dalt deu ser cosa de marejarshi.

Aquests moviments, en llenguatge astronòmic, s'anomenen *revoluciones*. El sol fa la revolució en 25 dies i 13 hores pròximament; la terra, de revolucions ne fa dues: la propia, en 23 hores, i la que opera al voltant del sol en un any. També son revolucions de la terra, la revolució francesa, la revolució de Setembre i la revolució desde arriba, l'estudi de les quals no es d'aquest lloc. En la revolució den Lerroux ningú hi ha cregut mai.

D'aquestes revolucions, les que's verifiquen al volt del medi principal s'anomenen de translació i les que operen sobre d'ells mateixos lo propi el sol, que'ls planetes i que'ls satèlits, se designen ab el nom de rotació, de manera que tenim que tant el sol, com la terra, com la lluna son uns perfectes rotatius per més que no diuen embusteries com els de Madrid.

La naturalesa del sol es desconeguda perque no està empadronat. Alguns astrònoms suposen que es un cos en combustió, lo qual per si sol ja dona idea de que en la seva composició no hi entra per rès el fósfor que's gasta per la confecció de les cerilles que'ns serveix el Govern; altres pel contrari suposen que es un cos més fosc que la gestió d'alguns individuos de la Comisió de Foment del nostre Ajuntament, però que està voliat d'una atmosfera lluminosa.

El moviment apparent del sol va d'orient a ponent; surt per allá i s'amaga per aquí. Ab tot, hi ha qui diu que'l sol surt per Antequera, i fins s'ha comprobat que un astrònom del segle xx que's deia Romanones el va fer sortir un cop per Guadalajara, però aquest Sol, rès té que veure ab el que'ns ha estat ocupant fins ara, i ab el qual no té altra cosa de comú que les *tagues* que tant en un com en altre són ben vistentes, les del de Guadalajara fins sense l'auxili del telescopi, per més que està pelíticament distanciat de losaltres una infinitat de llegües.

UN ÓPTIC.

PAGAMENT A LA BESTRETA

Un Trimestre, dues pts.
Un número solt, DEU cts.

Violeta boscana

Es la violeta, espècie de flor boscana prietosa i la mes flaireosa, la més gemada, la més modesta, la de més gracia. Tantost nascuda en la més perfums escampa; en el bosc ombrívola, es amagaté sa morada, entre mig d'herbes casi amagada.

Es la flor trista; la enamorada de placidesa solitud santa, com la viudesa viu resignada.

Ella ns avisa que'l hivern passa; que'l temps alegre bentost s'atansa; la Primavera retorna usana.

Ab sa presencia desperta a l'ànima afanys de vida ben reposada; jquina alegria en sonri més trista causa!

Peroxò l'admir, peroxò m'agrada, per ser flaireosa la de més gracia; per tant modesta la més preuada! Tendrá violeta, la flor boscana quan tú retornes fresca y gemada, ab quin deliri si sup aguas nod tu te cerca l'ànima! Lluís MATAS Y CARRÉS

Trascendentals reflexions sobre el matrimoni

No hi serà de més que exposi algunes meditacions, sobre el matrimoni, car lo que ab aquesta respectable institució succeeix ja passa dels límits de lo tolerable; no se m'amaiga —y heu dic serenament, ab aquella serenitat d'un homo que coneix als homos— que malgrat els meus razonaments tot seguirà com fins ara: «un gra de mostaça pot deturar el carro del progrés?—Però jo, parodian a un cèlebre personatje històric, me rent les mans, y altres coses y tot me rentaría si no fos trencarvos el respecte que us dec, benvolguts llegidors.

Se fa més que difícil en les actuals circumstancies històriques donar una definició del matrimoni, car si us digués «que és un sacramento per medi del qual dos persones que se estimen s'uneixen en l'lasses indisoluble davant de Déu y dels homos pera compartir plegats les penes y els goigs d'aquesta vida», vosaltres—allisonats per l'experiència—serieu els primers en no creure-hu; huesaqui com el podríem descriure: «una cadena forjada ab esperances, sospirs, desenganyos, llàgrimes, y per fi de festa, algún que altre plat escadusser.»

Malgrat us fassi sonriure, nosaltres, els homos, som més trampats de lo que a primer cop d'ull feim sospitar, car hem pensat: si de tot treym o procuram treure profit ¿per què no treuren del matrimoni? y a n'aquesta interrogació que encisa per la llògica ens subjetem al contrairem.

«Que ab la qüestió de l'amor se'n fa de més y de menys» es l'axioma de tot ban pare de família al veure apuntar el pèl moixí en el bigotí del seu fill o al observar que sa filla comensa a coquetejar davant del mirall; un d'ells, y no'n direm que sia autoritat sospitosa en la matèria, me confessava l'altre dia ab rialleta maliciosa: «!Qué amor y romansos! Tot això son falornies que no t'ajudaran a engreixar l'olla.» Vaig sonriure discretament, pensant: tens rahó, a nosaltres, els homos, ens agrada tant una olla ben plena...

Y heusaqui com l'amor, el pobre y complicat amor, mercès a la llei de l'evolució, s'ha transformat en una senzilla operació aritmètica... emperò, y ben debatut, el canvi no deixa de tenir les seves ventatges ¿veritat?...

Potser es una debilitat meva considerar el matrimoni com una de les coses més sagrades de la terra; ja sé que aquesta revolució me posarà de punta ab els meus contemporanis que'n parlen com si's tractas d'una *rifa*. «Quina sort, A o B!—Exclamen d'un amic o amiga que ha fet un bon casament, millor dit, lo que en el món s'entén per fer un bon casament.—En el fons ens expresam ab rahó, car l'A o la B han tret la grossa o un segón premi o una aproximació, del sorteig matrimonial.

Per certa gent, casarse ve a ser semblant a obrir botiga de *betes* y *fills*, car homo y

dona se junten ab l'exclusiu objecte de fer *bossa*, no tenen altre ideal que els diners, y per ells fora dels *negocis* no hi ha res en el món que valgui la pena, car prescindeixen de tot ab menyspreu digne de millor causa.

Y pensar ¡vàlgam Déu! que persones així tenen fills, puis per aitals matrimonis, un fill, de menut, es un *déficit* que beu, menjà, vesteix y va a la escola, y de gran, un *ingrés* més o menys considerable segons les aptituds de s'altot.

De la mateixa manera que posseim els drets innats de morirnos de fam (lleixi dret a la vida) y de reventar el millor dia d'aborriment, tenim el de casarnos ab la persona elegida pel nostre cor... Aquest dret, siguit entre parèntesis, es l'ironia més gran que s'hagi inventat mai: certs pares, algunes lleis, i les conveniencies o les categories socials (que el cap d'avall tan necia es l'una com l'altra pera que me entretinguï en distingirles) parlen prou clar pera no desmentirme.

Es més fàcil trobar una guspira d'amor en una unió de capitalistes pera l'explotació de qualsevol negoci que en alguns dels nostres matrimonis.

No'm negarèt que mercès a n'aquests matrimonis, el nostre pobre món va en camí de convertir-se en una poderosa «Empresa comercial».

De la manera que's van posant les coses, no fora estrany que el millor dia sortís un nou Diògenes, ab la imprescindible llanterna, en busca d'un matrimoni veritable.

ALEGRIA

LA NOSTRA LLENGUA

Es la que parlaven el venerable Llull, gran home de lletres i d'acció; Arnau de Vilanova, el primer físic de son temps; l'insigne orador Sant Vicens Ferrer; Ausias March, poeta de cor i de seny; i els demés autors del Cançoner que guarda París com única joia... llengua finalment, que de cap manera ens devem avergonyar que sia la dels nostres avis, la de nos tres mares, la de nostra infantesa.

MANUEL MILÁ I FONTANALS

DE UTILITAT

Per treure les taques de grassa del satí es deixa caure una goteta d'amoniàc, i quan el líquit estigui evaporat es posa sobre el revés un tros de paper secant, i es passa per demunt el dret una planxa calenta. La taca es xuclada ràpidament.

Tito, emperador romà, benèfic com pocs, va sobre que dos senadors, als quals ell tenia molt afecte, conspiraven per l'ambició de apoderar-se del seu trono. Els va cridar a la seva presència i els digué bondadosament. «Confessau vos-

tra falta a Tito i l'emperador no en sabrà res.»

I no content amb perdonar-los, els convidà a sopar amb ell aquella nit.

No menys magnànim era Lluís XII un dels més grans sobirans que han reinat a la França. Quan sols era duc de Orleans, disputava la regència de la filla de Lluís XI i va ser vençut i fet presoner en una batalla per La Tremouille. Quan, passats alguns anys, ocupava el tron, li proposaren venjar-se de La Tremouille, i ell els va dar aqueixa beila resposta. «No correspon al rei de França venjar-se de les injúries fetes al duc de Orleans.»

I crida a La Tremouille, a la seua presència, donant-li mostres de gran apreciació.

A L'LLOGUER

Tants anys que fa que hi vaig, i encara no m'hi he pogut acostumar. Si per l'est que jo sigui, no me n'he pogut escabullir mai.

¡Com corre tan depressa! Sembla que's caps de mesos l'empanyin. ¡Mala negada fassi! procurador! (Ay, si'm sentís!) No tengueu por què s'en descuidi mai de passar... ¡ca!

Es dir, ve un sol cop cada mes (quan no n'ha de venir tres o quatre)! Del 2 al 6, no falla.

Del 6 al 30 no's recorda de ningú. Bé li hem dit prou que tenim la mar de goteres al pis; emperò... ¡com si sentís ploure!

Fa tres anys, una cosa així, que ha de fer venir a posar un vidre a la finestra del quartó fosc.

El forat de l'algüera, al menos fa tretze anys que s'embossa; amb una pudor que no s'hi pot tenir cara ni nas.

Per lo demés, el piset val... *vaya si val!*

Hi falten la mitat de les retjoles, les parets semblen grabades; no hi ha cap porta que tanqui just...

Però, deixant apart això, es dels millors que hem habitat.

L'únic petit inconvenient que té es que no'n hi podem bellugar.

I ab cada cop de cap al sostre, que... ja'ls dic jo.

En canvi, té un cop de vista estupendo.

Mes tornant a allò que deya del lloguer, no quedaria pel preu: el preu es lo de menos.

Lo que'm carrega més es que'l venguin a cobrar ab aquella religiositat.

Y això que l'amo diu que no té creences religioses; que no crea en res. M'hagués de creure a mi...

No tendria treball de cobrarlo mai més el lloguer de casa.

J. BARBANY

PREGARIA

A una Teresa Més

O Teresa de Jesús
qui de gràcia né'sou plena!
No volgueu que sufrí pus
i trencau-me la cadena

que'm té lligada a tot mal...
Que per Vos la Verge Santa
per filla celestial
me vulgui. Tal com la planta,
cerc la vida de la llum...
Per Vos desig esser hermosa,
com el lliri tot perfum
i com poques agradosa.

Donau-me la companyia
dels bons homes l'escullit,
i, amb ell l'ànima mía
en farà un ramell florit.

Filla vostre, espasa amada
i mare de fills d'or...
Vet-aquí Santa adorada,

Si això me concediu,
hauré tastada la mel...
Deixa me per mi i mon nin
on racionet en el cel!

L'AMO DE SÓN BAREUT.

Una llegenda castellana

Una vegada diu que era una casa de despeses més aviat pobra.

Això passava no sé si a Salamanca, quan encara s'hi anava a aprendre, lo qual vol dir que era abans de ser rector d'aquella Universitat el retrògrade i obscurantista Unamuno.

Doncs a n'aquella casa de despeses salmantina, tots els despesers eren estudiants, bromistes i joves, a la edat de la creixensa, com si diguéssim. I qui diu creixensa diu gana, i qui diu gana—generalment—diu pocs quartets, i qui diu pocs quartets, diu poc menjar.

Tot això vol dir que tota aquella colla de atlots, si be a Salamanca s'hi feien sabis, no s'hi feien tips.

—I eso,—deia la despesera—que, como comer, comen todo lo que se les pone delante.

Lo que no deia la dona, si era gaire abundant i substancial lo que's posava al davant.

Però, ja que ella no ho deia, vos ho diré jo. Lo que's posava al davant eren mongetes i encara en poca cantitat, comparada ab la gana. Per lo qual jo barrunto que aquells xicots devien estar molt lluny de creure en la dita segons la qual val més bona gana que bona vianda, car ells de gana'n tenen de sobres i tots s'haurien estimat més poderla fer callar ab vianda millor que la que's donava la despesera.

Com es natural, la casa de despeses,

ab la gana que corría i ab les mongetes per tot aliment, era un continuo de fer badalls. I altres coses.

I es per això que aquells estudiants, a copia de menjar mongetes, les varen prendre en aborriçó.

Arribava un.

—¿Qué tenemos hoy, patrona?

—Pues, mire usted, señorito, habichuelas.

—¡Judas habichuelas!

Arribava un altre.

—¿Qué hai, patrona, pa cenar?

—Pues habichuelas, señorito.

—Malditas sean, las judías!

I així, per un istil, anaven preguntant tots els estudiants i respondent la patrona.

Per últim, aquesta, va empiparse de tan sentir tractar de *judías* a les esmentades llegums. I veus aquí que arriba'l primer estudiant i pregunta:

—¿Qué hay, patrona?

—I ella, pera privarli la resposta, respon senzillament:

—Pues, mire usted, señorito... ¡judías!

I veus aquí perque sempre més les mongetes varen ser conegetes per *judías*, entre'ls estudiants de la dispesa.

Els quals varen acabar tots la carrera i's varen plantar en diferents indrets de les terres castellanes, ensenyant als seus fills el nom de *judías*, que a hores d'ara ha matat gairebé en absolut el de *habichuelas*

BUSQUETA

Tardorencia

Rodetjats de boira espesa
grocs de cara i babs de peus,
esperant que obrin l'estudi
així canten els bailets;

«Sol, solet,
vinam a veure, vinam a veure;
sol, solet,

vinam a veure que tenc fret.»

La tonada d'ignocencia
m'ha entrat fins el fons del cor
i he sentit en ma conciència
com un aire de tardor.

De la vida de la vida
m'he trobat al devallant
i les portes de l'eixida
som ovirat al meu davant.

I al girar els ulls enrera,
per veure'l camí passat,
he vist espessa renglera
d'espires, que'm té rotllat:

i he sentit m'ànima presa
d'una freda tremolor

que'm trevava les petjades
i'm deixava balb el cor,

I al sentir obrir les portes
del estudi, a n'els bailets,
trucant a les del Sagrari

he dit com ells mort de fret:

«Sol, solet,
vinam a veure, vinam a veure;
sol, solet,

vinam a veure que tenc fret.»

ANGEL GARRIGA, Pbre.

Càlculs inútils

Tenc un amic que sempre's preocupa de tonteries i lo que l'intriga sobre-tot es el fer càculs.

Un dia'l trob i'm diu:

—¿Què va que no sabs quantes persones hi hà entre totes les cases de la Granvia?

—¿Què va que tu tampoc?—vaig respondreli.

Ell, de primer entuvi, va restar esma-perdit, però després serenantse, va dir ab molt aplom:

N'hi hà 10223. I si no ho vols creure, còmptales.

Altres vegades el meu amic s'entre-te calculant els llonguets que s'ha menjat l'Avi del Parc durant la seva existència, les vegades que's *Liberals* s'han empescat crits subversius, els llusos que en Lerroux ha menjat al Suís i pescat a la Caza del Pueblo i els acudits dolents que hi hà a les comedies den Baró-enca-ra que en aquesta darrera empresa sempre ha hagut de desistir.

Però una de les coses que més intriga el tenen, es arribar a saber les coses que es un homo per insignificant que sigui.

—Tu, per exemple—me deia un dia, —no ets ningú.

—Homo, potser t'ho penses—vaig fer jo.

—Es un dir.. Donchs be, no sent ningú, ja veuràs que coses ets... Ets homo, ets fill, ets pare i ets espós. Ademés ets oncle, nebot, cosí, germà, padrí, fillol. I ves sumant... Barceloni, català, espanyol, vehí, contribuyent i elector... Més coses encara: periodista, gazetiller, pro-sista, aixerit, trempat, llest i bo.. Suma i sigue: baix, curt de vista, camacurt, cara-rodó, barba mech. ros, xato, pobre, caminador, gornant, beedor, carambo-lista... Endavant.. Europeu, llatí, meridional, mediterrani, lector, oyent, espectador, tranzeunt, subiecte, cavaller, patient...

—;Aquesta si que la endevines!—vaig exclamar jo, interrompentlo—perque, si no fos la meva paciència, pots estar ben-sugur de que no t'escoltarà.

A lo qual va afegir ell:

—No't pensis que hagi acabat encara. Perque, ademés de tot lo dit ets dormilega, fresch al hivern i calorós al istiu, sentimental, caritatiu, catòlic, apostòlic, romà, cristià, catalanista, polític, company, soci de la Lliga, ateneista.

—¿Que n'hi hà per gaire?—vaig acabar per dir.

—Uy! Encara no som a la mitat. Perque, ja t'ho he dit: un homo, per insignificant que sigui, es centenars i milers de coses.

—Donchs, per coses que sigui jo, més coses ets tu.

I fugint de la seva presència vaig anar dient:

—Desvagat, tarambana, neula, ximple, beneit, ruch, maniàtich.

I ja havia acabat jo la meva lletania, que ell encara seguia la seva:

—Insolent, mal amich, mal company, malparlat, mal gènit, irascible... etcètera, etc. etc.

Realment: es moltes coses un home, encara que no sigui ningú.

Barcelona.

ROCH BLANCH

Després de casats

—Si'm morís; suposem, primer que tu què faries, contèstem, bella aimia!

—De pena, puc jurarte'm moriria, sens poder estimar mai més ningú.

Un any després baixava a la fossa ell, deixantla més que'l sol xamosa i bella, i quaranta anys després hi baixava ella, havent tengut d'esposos un castell.

JUST INGLÉS.

Berbes

Varen preguntarli a n'en Joan Mussol quants anys tenia, i al respondre que n'acabava de fer seixanta, el que li havia fet la pregunta va quedarse molt admirat, perque a judicar per la seva barba encara completament negra, no n'hi havia fet més que quaranta.

L'interpelat va treure llavors el baret, mostrant el seu cap ja ben plè de cabells blanxs, a lo que va fer l'altre plè de sorpresa:

—¿Que es estrany que tenint la barba tan negra tenguèu els cabells tan blancs?

—Oh,—va contestar ab aplom en Joan Mussol.—Es que'l cabells tenen vint anys més que la barba.

A un senyor que acabava d'enviudar, el seu masover va enviarli una carta donantli el condol per la seva desgràcia i prodigantli tota una restallera de consols escrits en castellà de municipal i en una ortografia deliciosament pintoresca.

Per lo que va dir el senyor:

—Realmet aquesta carta es ben es-

caienta pera consolar, perque no pot llegirse sense que un homo s'hi trenqui de riure.

S'estava examinant un seminarista a qui'l catedràtic apretava ab preguntes estranyes i dificultoses que aturdien al pobre estudiant.

Ab tot, com l'examinat era un xicot de clara intel·ligència, havia anat sortint be fins aleshores dels apremis del examinador.

Però, desitjant el professor atraparlo en ignorància d'algún extrem de la matèria de l'assignatura, va preguntarli:

—I escolti; ¡sab qua nt pesava el cos de Jesucrist?

A lo que va respondre l'alumne, tot sortint de l'aula:

—Fassi el favor d'esperar-se un moment, que ho vaig a preguntar a Sant Nicodemus i a Sant Joseph d'Arimatea, que com que'l varen baixar de la creu podràn enterarme sobre aquet particular.

Al cap d'un any just d'haver signat extreunciat en Joan Mussol, va trobar a un coneigut qui va dirli:

—Prou estau millor que no ara fa un any.

—No ho creguèu—va contestar en Mussol.—Més salut tenia aleshores que'm quedava un any més de vida.

TRUCH

TRENCA-CLOSQUES

GEROGLIFIC

En..... sempre

UN PÀGES DES PLÀ.

FRASE FETA

PLOURA

BANYAT

PORQUERET DE LA PELLICA.

CAVILACIÓ

ON

JOANET DE SA GERRA.

ROMBO

Consonant
Personalitat
Per du aige
Pecat capital
Vocal

FABIOL.

FUITA DE VOCALS

S. m.d.n. d'.q..st ll.ch
s.mpr. v. p.rt.s .b.rt.s
c.r.g. s. g.nt d'.f.rt.s
pr.m.t m.lt . .t.n. p.ch

UN PLOMAT.

Solucions del número passat:

Al Geroglific: Sebre molt-a-lletra menuda.

A la Frase Feta: Festes majors.

Al Intringulis: El mon a s'enrevés.

Al Acrostic: Cabrera, Formentera, Mallorca, Dragonera, Eivissa, Menorca.

I fin dijous qui ve si Deu ho vol i Maria

SOLDADET DE SA MOXILA.

CORRESPONDENCIA TRENCA-CLOSQUERA

Polo.—Bé!... re-de-bé!... Pero... fosseu vos qui nos farsiu?... Fora bromes: me convendria sobre qui sou vos, i més detalls... entesos?

SOLDADET

PAQUETS POSTALS

diriguïu a

LA EXPEDITIVA

Bonaventura Miralles

SANT FELIU (Carasses), 5

Tip. de Sebastià Pizà

Noviis.

Abans de parar casa, per tot lo que s'és mestre de tala, cuina i servei domèstic, arau a

CA'N BUADES

COLON. 88

Casa ben proveïda de tot i a preus que vos satisfarán.—Anar-hi, que no vos ne penedireu.

MERCERIA
preferida de la gent de bon gust

Gil Panadés
Successor de MARIA JUIME
QUINT, 12

Sucursal: Jaume II, 1, i Brossa, 2
Dibuixos, pintura i brodats a la mateixa casa

Perfumería ROYAL

Colón, 5 i Baratillo, 1
PALMA DE MALLORCA

Productes de perfumeria, els més selectes del país i estranger.—Paraiges, guants, corbates, etc. Tot de classe superior i a bon preu.

Argenteria REY

la més anomenada de iutat

Colón, 23

Or, argent i platí

Orfebreria religiosa; joies artístiques; objectes de servei de taula i tocador.